

Alþingi
Nefndasvið
Austurstrí 8-10
150 Reykjavík
Sent rafrænt á nefndasvið@althingi.is

Reykjavík, 11. janúar 2021.

Efni: Umsögn við frumvarp til laga um Barna- og fjölskyldustofu. 151. Löggjafarþing 2020-2021. Þingskjal 441 - 355. mál. Stjórnarfrumvarp.

Félagsráðgjafafélag Íslands (FÍ) þakkar fyrir tækifæri til að veita umsögn vegna frumvarps til laga um um Barna- og fjölskyldustofu. Félagið veitti umsögn á fyrri stigum vegna frumvarps um Barna- og fjölskyldustofu með bréfi dags. 24. júní 2020. Fagnar félagið áformum um að setja á fót stofnun sem hefur það hlutverk að veita og styðja við þjónustu í þágu barna og stuðla að gæðapróun í samræmi við bestu þekkingu og reynslu á hverjum tíma.

Barna- og fjölskyldustofu er ætlað stórt hlutverk og virðist gengið út frá nánú samstarfi stofnunarinnar við aðra stjórnsýslustofnun sem áform eru um að stofna, þ.e. *Gæða- og eftirlitsstofnun velferðarmála*. Hvernig til tekst mun velta á því hvernig gengur að manna stofnunina reynslumiklu fagfólki með þverfaglega menntun. Því er mikilvægt að sú þekking sem starfsmenn Barnaverndarstofu hafa byggt upp nýtist áfram í nýrri stofu og jafnframt að gætt sé að því að þeim sé ekki ætlað að bæta við sig öðrum verkefnum heldur geti einbeitt sér að verkefnum á sviði barnaverndar.

Í frumvarpinu er getið um breytingar á öðrum lögum, s.s. barnaverndarlögum nr. 80/2002. Félagsráðgjafafélag Íslands ítrekar ábendingar sínar er varða breytingar á 66. gr. barnaverndarlaga (liður i á bls 4 í frumvarpinu). Þar kemur fram að Gæða- og eftirlitsstofnun velferðarmála er ætlað að veita fósturforeldrum leyfi til að taka barn í fóstur að fenginni umsögn Barna- og fjölskyldustofu. Þarna eru áform um að aðskilja hæfnismat og leyfisveitingu sem lengir boðleiðir og gerir leyfisveitingu að sérstöku viðfangsefni. Árið 2018 sóttu 72 einstaklingar eða pör um leyfi til að gerast fósturforeldrar og 47 árið 2019 sbr. <https://www.bvs.is/media/samanburdarskyrslur-tolulegar-uppl/Lykiltolur-Barnaverndarstofu-2019.pdf> en í 105 tilvikum var börnum ráðstafað í fóstur árið 2018, ekki liggja fyrir tölur á vefsíðu Barnaverndarstofu fyrir árið 2019, sjá https://www.bvs.is/media/almennigur/Lykiltolur-fra-barnaverndarnefndum-2018-N_YTT.pdf.

Félagsráðgjafafélag Íslands ítrekar ábendingar um að Barnaverndarstofa hefur frá árinu 2004 stuðst við námsefnið PRIDE model of practice við hæfnismat og fræðslu til umsækjenda um leyfi sem fósturforeldrar. PRIDE er þróað í Bandaríkjunum norður Ameríku og Hollandi og hefur verið innleitt víða í Evrópu sjá slóðina <https://www.fosterpride.eu/home.html>. Noregur hefur verið í fararbroddi þegar litið er til Norðurlandanna en öllum sem hafa hug á að gerast fósturforeldrar er skylt að sækja PRIDE námskeið, sjá slóðina https://bufdir.no/fosterhjem/Hvordan_bli_fosterhjem/Delta_pa_kurs/. Það mun vera farsælla að byggja á þeim grunni sem Barnaverndarstofa

hefur lagt í þróun fósturmála á Íslandi og efla PRIDE hugmyndafræðina til að styðja við fósturráðstafanir hér á landi frekar en að gera leyfisveitinguna að sérstöku viðfangsefni. Fósturráðstafanir eru ítrasta úrræði barnaverndar og því mikilvægt að vanda til verka á öllum sviðum, allt frá hæfnismatinu yfir í ráðstöfun barns á fósturheimili. Það er ekki farsællt að skipta þessu ferli á milli stofnana.

Fóstur barns er vandasamt verkefni og og felur í sér að byggja upp tengsl sem ætlað er að vara út lífið hvort sem barnið snýr aftur til upprunafjölskyldu eða dvelur hjá fósturfjölskyldu til 18 ára aldurs. Huga þarf að því að byggja upp öfluga fósturdeild innan Barna- og fjölskyldustofu þar sem fram fer hæfnismat, stuðningur og fræðsla auk öflunar og viðhalds þekkingar á fósturmálum. Þetta er ekki verkefni sem getur verið hornreka á tveimur stofnunum.

Félagsráðgjafafélag Íslands áskilur sér rétt til að koma með frekari athugasemdir á síðari stigum og er félagið tilbúið að fylgja athugasemdum sínum eftir sé þess óskað.

Með vinsemd og virðingu,
f.h. stjórnar Félagaráðgjafafélags Íslands

Steinunn Bergmann,
formaður